
УДК 371.39

*Ямковий О.Ю., канд. пед. наук, молодший науковий
Співробітник лабораторії науково-методичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і технікумах
Інституту професійної освіти НАПН України*

ПОРТФОЛІО ЯК ФОРМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА КОЛЕДЖУ

Серед інноваційних технологій аналізу та оцінювання результатів професійного зростання викладачів, що запроваджуються в закладах фахової передвищої освіти України, найпоширенішою є технологія «портфоліо», яка представляє індивідуальний портфель освітніх досягнень педагога, індивідуальну накопичувальну оцінку в професійній діяльності. Ця технологія є одним з найактуальніших методів самопрезентації, за допомогою якого можна кваліфіковано проаналізувати та представити професійні досягнення, забезпечити моніторинг професійного зростання педагогічного працівника. Також портфоліо вважають і технологією автентичного оцінювання професійної діяльності педагога, під якою розуміють форму оцінки особистісних досягнень і освітніх результатів, «справжню оцінку» або «оцінку реальних досягнень».

Однозначного тлумачення терміна не існує. Кожен із дослідників і практиків пропонує своє визначення. В навчально-методичній літературі [1, 2, 3] портфоліо розглядають як:

- візитку педагога, що містить певні анкетні дані, інформацію про підвищення кваліфікації, досягнення, педагогічні технології і методи, що їх використовує педагог, творчі роботи й методичні матеріали, відгуки про його роботу і публікації;

- індивідуальну папку, у якій зафіксовані особисті професійні досягнення педагога в освітній діяльності, результати навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти, внесок педагога в розвиток системи освіти;

- спосіб фіксування, накопичення матеріалів, що демонструють рівень професіоналізму вчителя та вміння розв'язувати завдання, пов'язані з його професійною діяльністю;

- метод професійного розвитку, який призначений для того, щоб систематизувати досвід, нагромаджений спеціалістом, його знання, чіткіше визначити напрям його розвитку, а також об'єктивніше оцінити професійний рівень педагога.

Створення і поширення портфоліо має певні завдання, основними з яких є: прослідкувати еволюцію професійної педагогічної діяльності конкретного викладача; систематизувати навчальні матеріали і напрацювання; продемонструвати свої власні досягнення колегам; запропонувати спосіб організації, проведення та демонстрацію результатів того чи іншого навчального курсу; допомагати розширенню науково-методичного діапазону закладу.

Відзначимо, що портфоліо забезпечує накопичення інформації, необхідної для: підвищення або підтвердження кваліфікаційної категорії (педагогічного звання) педагогічного працівника; об'єктивного рейтингового оцінювання професійно-педагогічної діяльності; відзначення, представлення до заохочення за підсумками навчального року чи періоду роботи. Портфоліо дозволяє забезпечити моніторинг особистісного професійного зростання педагога та виконує такі функції: діагностична – фіксує зміни і ріст професійної майстерності за певний проміжок часу; мотиваційна – заохочує до ефективної роботи; змістова – розкриває весь спектр виконуваних робіт; розвивальна – забезпечує безперервність процесу зростання; цілепокладання – підтримує мету самовдосконалення; рейтингова – демонструє діапазон професійних компетентностей викладача [1].

Отже, виходячи з функцій портфоліо, можна стверджувати, що портфоліо одночасно є засобом педагогічної діагностики, методом оцінювання професіоналізму викладачів, однією з форм проходження атестації, та дозволяє враховувати результати, досягнуті педагогом у різноманітних видах

діяльності: навчальній, виховній, творчій, методичній, дослідницькій.

Структури портфоліо можуть бути різноманітними і залежать від задуму автора, але зазвичай містять загальні відомості про педагога, підсумки методичної та педагогічної діяльності, позанавчальні заходи, матеріали виступів та публікацій автора тощо.

Кожний заклад освіти розробляє свої методичні рекомендації для викладачів по оформленню портфоліо, включаючи туди папки і розділи, які, на їх думку, є найбільш доцільними і найкраще відображають зростання професійної майстерності педагога. Як приклад, наведемо структуру та зміст компонентів портфоліо, які рекомендує своїм педагогічним працівникам ВСП «Фаховий коледж інженерії, управління та землевпорядкування Національного авіаційного університету».

1. *Загальні відомості про педагогічного працівника.* Розділ включає таку інформацію про педагога: ПІБ, рік народження; освіта; загальний трудовий і педагогічний стаж; педагогічний стаж роботи в коледжі; посада; відомості про попередню атестацію та її наслідки; інформація про навчальні дисципліни (предмети), що викладає; контактна інформація (телефони, e-mail, сайт); підвищення кваліфікації; інформація про нагороди, заохочення (стягнення); документи, що підтверджують науковий ступінь, вчене, почесне звання; педагогічне кредо.

2. *Навчальна та навчально-методична діяльність.* У розділі розміщують перелік навчально-методичних матеріалів, що свідчать про професіоналізм педагогічного працівника, зокрема: титульні аркуші навчальних, робочих програм, у розробці яких брав участь викладач; опис навчально-методичних комплексів дисциплін, які викладає, опис освітніх технологій, педагогічних методів, прийомів, які використовує; інформацію про відкриті навчальні заняття та заходи, про узагальнення та поширення власного педагогічного досвіду тощо.

3. *Результати педагогічної діяльності.* Матеріали цього розділу повинні давати уявлення про динаміку результатів

педагогічної діяльності викладача за певний період. В розділі розміщують порівняльний аналіз діяльності педагога на підставі результатів поточного та підсумкового контролю (контрольних зрізів знань, ККР, заліків, екзаменів).

4. *Науково-інноваційна діяльність*. Розділ містить перелік виконаних науково-дослідних, пошукових, творчих робіт педагогічного працівника, опис його авторських методик, сценаріїв, методичних розробок, рекомендацій; інформацію про: написання рукописів кандидатської або докторської дисертації, участь у наукових конференціях, конкурсах, педагогічних читаннях, роботу над індивідуальною методичною (педагогічною) проблемою; про організацію та проведення семінарів, круглих столів, майстер-класів; про розробку в даний час науково-методичних матеріалів, публікації тощо.

5. *Позанавчальна діяльність з навчальної дисципліни*. В цьому розділі відображається робота педагога як керівника предметного гуртка, секції; перелік навчальних екскурсій з фото- і відеоматеріалами; список творчих робіт, тематика науково-дослідницьких та творчо-пошукових робіт, проєктів, виконаних студентами з навчальної дисципліни; дані про переможців олімпіад, конкурсів, змагань, інтелектуальних марафонів та ін.

6. *Виховна діяльність*. Розділ містить інформацію про роботу керівника навчальної групи, а саме матеріали, що ілюструють роботу зі студентами (групову та індивідуальну), відео- та фотоматеріали про проведені відкриті виховні години, екскурсії, культпоходи, рекомендації студентам, батькам, результати анкетування студентів та батьків тощо.

7. *Навчально-матеріальна база*. В цьому розділі дається опис виконаної роботи викладача як завідувача навчального кабінету (лабораторії) з його оформлення та наповнення дидактичними матеріалами, іншими документами (макети, таблиці, схеми, ілюстрації, портрети тощо).

8. *Відгуки*. У цьому розділі можуть міститися характеристики педагогічного працівника, надані головою циклової комісії, адміністрацією коледжу, колегами, студентами,

батьками; рецензії на видання та публікації викладача; відгуки міського методичного об'єднання; аналізи відкритих навчальних занять та виховних заходів.

Таким чином, портфоліо дозволяє педагогу проаналізувати, узагальнити і систематизувати результати своєї роботи, об'єктивно оцінити свої можливості та спланувати дії для досягнення кращих результатів. Саме портфоліо дає змогу перейти від адміністративної системи обліку результативності педагогічної діяльності викладача до об'єктивної системи оцінювання рівня успішності його професійної діяльності.

Використані джерела

1. Кендюхова А.А. Професійне портфоліо : територія успіху сучасного педагога : навч.-метод. посіб. – Кіровоград : КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2016. – 36 с.

2. Методичний вісник : Портфоліо як засіб самоорганізації та саморозвитку особистості (випуск 4) /Л. Скальська, О. Нижник, А. Дутчак, С. Клімковська. – Івано-Франківськ : ОІППО, 2009. – 59 с.

3. Шевчук С.С. Науково-методична діяльність педагога професійної школи : метод. посіб. – Донецьк : ІПО ІПП УМО, 2012. – 116 с.